

Лис Микита (скорочено)

Іван Франко

Іван Франко

Лис Микита

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

I

Настала весна, і лев – цар звірів, пише листи з печатками, щоб зібрати на збори весь звірячий рід. Усі звірі збираються в замку лева, не прийшов тільки Лис Микита, гайдамака. Цар і цариця почали суд над звірами. Першим виступив Вовк Неситий. Він жалівся, що Микита ображає його дітей і обмовляє Вовчицю, а його раз мало в гріб не загнав. Це сталося, ще коли Вовк був мировим суддею. Якось до нього вбіг Микита і сказав, що чотири барани не можуть поділити поле, яке дістали в спадщину. Вовк втішився і пішов судити, та все одно ладу не було. Тоді Микита порадив баранам стати кожному в куток ниви, а коли він гукне, бігти якнайшвидше в центр поля до Вовка: хто найшвидше набіжить, матиме найбільшу частину поля. Вовк не додумався, що станеться, а коли Микита гукнув, барани налетіли на Вовка і дуже потовкли. Микита реготав з Вовка. Добре, що надбігла Вовчиця, і барани втекли.

Слухаючи розповідь Вовка, цариця хихотала, а цар душив в собі сміх. Згодом на Микиту жалівся цуцик Гектор, у якого Лис вкрав шматочок ковбаси. А Рись так сказав:

"Лис Микита злодій є.

Він сумління, честь і віру

За дриглі, горівки міру

Без вагання продає.

Таж то нехрист, таж то Юда!

Патріот – у нього злуда!

Хто ж добра б від нього ждав?

Знаю я його натуру!

Він царя б жидам на шкуру

За свинини фунт продав".

Рись розповів, як Заєць раз ходив до Микити навчитися тропарів і кондаків. Лис його добре тоді побив, а Рись врятував.

На захист Микити виступив його стрий Борсук Бабай. Він порадив Вовкові згадати, як ходив колись з Микитою:

"Вірним другом був Микита,

Але ваша злість несити

Злом платить найліпшу річ".

І Бабай розповів одну історію. Якось Вовк і Микита йшли степами і побачили, як їхав возом хлоп до міста продавати рибу. Лис відразу кинувся на дорогу і прикинувся мертвим. Чоловік кинув Лиса на віз між рибу. Микита усю рибу скинув на дорогу, та коли прибіг до Вовка, то той уже все з'їв, залишивши лиш кісточки. Бабай вважав, що і Заєць не має чого ображатися, бо:

"Хто ж то бачив, щоб наука
Йшла до голови без бука?"

А Цуцик Гектор "сам спіймався на своїй штуці", бо вкрав ту ковбасу у Кота Мурлики.

Бабай розповідав усім, що Микита уже цілий рік не їсть м'яса. Промову Бабая перервала компанія, яка прийшла на чолі зі Старим Півнем. Півень розповів Левові, що жив спокійно в монастирі, нікому зла не робив і попереджав дітей бути обережними, бо під брамою ходив Микита. Але якось Лис постукав до брами. Микита був вдягнутий у волосяницю і говорив, що став монахом, має навіть цісарську печать про це і їсть лиш зілля і дикий мед. Коли ж Микита пішов, Півень зрадив, що можна виходити з двору, і його діти побігли на стерню. Але хитрий Микита відразу зловив дочку Півня.

Цар вирішив, що мусить покарати Микиту, тому відправив до нього Медведя Бурмила, але попередив, щоб був обережний.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

II

Микита саме спочивав у своєму замку Лисовичах, де мав багато ходів і скриток. Раптом Лис почув, що йде Медвідь Бурмило. Той кричав, щоб Микита негайно йшов на суд. Микита вирішив обдурити Медведя. Він почав жаліти Бурмила, що йому, найліпшому, найстаршому, довелося так далеко йти. Потім Лис попросив зачекати ще одну ніч, бо Медвідь втомився, а його болить живіт. Микита пояснив, що живіт його болить від меду, бо м'яса він не їсть. Як почув Медвідь про мед, то сказав, що дав би за нього й душу. Микита почав розповідати, що тут недалеко є багатий хлоп Охрім, який має дуже багато меду.

Медвідь і Лис добралися до обори Охріма, коли вже настав вечір. Біля городу лежала груба дубова колода. З одного кінця її вже лупали надвое. Лис Микита сказав Медведеві, що в колоді є мед, бо він і сам часто звідти брав. Медвідь поліз у шпарку, а свого обуха дав потримати Микиті. Тільки Бурмило поліз – Микита його ззаду вдарив обухом. Медвідь застряг у дубі, а люди, почувши шум надворі, збіглися до колоди. Прихопивши хто ціп, хто вила, а Охрім – обуха, почали бити Бурмила. Медвідь насилу виліз, але здер з чола всю шкіру й втратив кігті. Медвідь ледве доліз до лісу. Там уже Микита насміхався з нього, скільки хотів. Аж на третій день Медвідь добрався до Лева і розповів усе. Цар вирішив вислати по Микиту Кота Мурлику, бо хоч Кіт малий, проте розумний. Мурлика не рад був йти, але з царем ніхто не сперечався.

III

Кіт Мурлика прибув до Лисович і попросив Лиса негайно йти на суд. Але Микита сказав, що його жінка Лисиця не пустить гостя під ніч, та й маленькі Лисенята будуть раді гостю. Коли ж Лис заговорив, що вночі дуже небезпечно йти лісом, Мурлика погодився переночувати. Кіт хотів їсти і спитав, де тут є миші. Микита розповів, що у війтовім будинку є тьма мишей, і повів Кота туди. У курнику була діра, якою лазив Микита (вчора він саме з'їв там Когута і знав, що війт край вікна поставив мотуз'яну пастку). Мурлика заліз у дірку і спіймався у сильце. Микита ще посміявся з Кота, а коли втік, до курника прибіг війт з палицею. Кота почали бити, але він врятувався, бо вкусив війта за ніс і роздер кігтями усю пику. Поки рятували війта, Кіт перегриз шнур і втік просто в царський двір. Лев, побачивши Мурлика, вирішив вислати ціле військо на Микиту-гайдамаку. Коли гнів у Лева трохи пройшов, виступив Бабай:

"Царю, явна річ, не скрита:

Вольний є козак Микита,
Право ж каже тричі звать
Винного на суд твій, пане.
Аж як третій раз не стане,
Суд заочний видавать".

Бабай попросив царя вислати ще його до Микити. І отримавши дозвіл, Борсук швидко пішов.

IV

Микита саме гуляв з діточками коло двору, коли прийшов Бабай. Борсук Бабай просив Микиту схаменутися:

"Що за збитки робиш ти?
За що ти з післанців кпишся?
Чи на правду ти боїшся
На той царський суд іти?
Я ж гадаю, синку милий,
Що ти зможеш в одній хвили
Ворогам заткати рот.
Адже всі їх глупі мізки
Проти твого стоять тріски!"

Микита вирішив йти до Лева і показати усім, що цар змінить гнів на ласку. У хаті стрий Бабай, Микита, Лисиця і Лисенята Міцько й Міна сіли за стіл. Микита розповів, що мусив помститися Медведєві. Адже кілька років тому, коли Бурмило був губернатором, він змовився з Вовком Неситим. А було це так. Якось зимою Вовк і Микита були дуже голодні. Вони зайшли в село і почули запах сала і м'яса. Усі люди саме були у церкві. А пахощі линули з попівської спіжарні, тож друзі пробрались туди через малесеньке віконце. Там було багато м'яса, сала, вуженини, солонини і довжезний ряд ковбас. Вовк відразу кинувся їсти, а Микита познімав ковбаси і викинув у віконце. Потім вискочив сам, надів ковбаси на шию і побіг до лісу. Коли ж Микита

повернувся, Вовк ще їв. Лис сказав Вовкові тікати, бо люди вертаються з церкви, та Вовк уже не зміг пролізти у вікно. Він у ньому застряг. Вовк просив допомоги, і Микита сказав, що піде до попа по пилку, щоб вирізати більшу діру. Піп, побачивши у вікні Лиса, наробив галасу, і люди кинулись за Лисом. Микита побіг до спіжарні і сховався під поміст. Люди побачили у віконці Вовка і кинулися до спіжарні. Вовк насилу заліз назад у спіжарню і сховався за двері. А коли люди відчинили двері, то вибіг надвір, але все ж отримав кілька буків через крижі і ледве доліз до лісу. Вовк відразу пожалівся Бурмилу. Медвідь влаштував суд і наказав Микиті віддати ковбаси. Але хитрий Лис віддав лише чотири тоненьких ковбаси, а шість залишив собі. Медвідь віддав Вовку одну ковбасу, і на цьому суд завершився. І відтоді Лис мріяв помститися Бурмилові.

Повечерявши, Микита і Бабай пішли спати. А зранку Микита став прощатися з жінкою і дітьми:

"Люба жінко, будь здорова!

Час іти мені до Львова...

А ви, дітки, не пустуйте,

Поза домом не гарцюйте,

Мамі збитків не творіть!"

Бабай і Микита вирушили в дорогу.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

V

Микита зайшов у двір царя гордо і сміло. Він поклонився цареві і почав говорити, що всі брешуть про нього. Але Лев крикнув, щоб не пробував підлеститись, бо он Півень у жалобі, Кіт Мурлика, Бурмило. Микита почав виправдовуватись, що Бурмило був упертий через мед, тому і попався, а Мурлика не має чого жалітися, бо на ловах трапляється різне. Та Микиту зловили, зв'язали, й повели у трибунали. Там засідали старі цапи і осли. Але найстарший пан Осяка був глухий, не чув, що говорив Лис. Микиту присудили повісити на дереві. Вовк, Бурмило і Мурлика вирішили виконати цей наказ власноруч. Бурмило вдарив Микиту у рило, Вовк скрутив йому руки, а Мурлика засилив на гілку мотузку та покликав Крука, щоб виклював Микиті очі.

Лиса вели на страту, та він ще жартував, що шнур треба було брати той, на який у в'їта попався Кіт. Коли у Микити уже був шнур на шиї, він попросив у Лева дозволу висповідатися з усіх гріхів. Цар задумавсь на хвилину і дозволив.

Микита почав битися у груди і говорити, що багато нагрішив. Від дитинства він привчався до розбою, починав з курей, гусей, качок. Згодом крав ягнят і козенят, а далі побратався з Вовком Неситим:

"І коли я нині стою

Під смертельною вербою,

То його заслуга в тім".

Лис розповів, як вони з Вовком до спілки крали, але часто усе діставалося самому

Вовкові. Якось однієї ночі Микита виліз у одної господині на під. У димарні висіла солонина, коли Лис дістав солонину і кинув Вовкові, той відразу її з'їв. А Микита поліз ще курку взяти, але не побачив у темряві, що то великий індик. Індик здійняв крик і впав разом з Микитою у сіни. Наймит вийшов подивитися і побачив Лиса. Микита уже не знав, як тікати, але коли хазяйка відчинила двері в кімнату, Лис побіг туди, вибив шибку і вискочив у вікно. А в лісі, знайшовши Вовка, Микита попросив м'яса. Та Неситий розреготався і дав Микиті дубову клюку. Та Микита не журився, бо мав скарб царя Гороха:

"Скарб безмірно так багатий,

Що ледве би міг забрати

На сім возів у мішках".

Почувши про скарб, Лев насторожив вуха, а Микита говорив:

"Знай же, царю, скарб той грубий

Статься мав твоєї згуби

І нещастя джерелом.

Не вкради його Микита,

Кров твоя була б пролита,

Стався б страшний перелом!"

Лев наказав розв'язати Микиту, привести його ближче і попросив Лиса розповідати усе, але не брехати.

VI

Лис Микита почав брехати і лестити. Він говорив, що кільканадцять років тому його батько надивав скарб царя Гороха. Батько мріяв стати міністром скарбу, але Лев призначив Рись. Тоді батько Микити вирішив відімстити. Він придумав влаштувати бунт, зіпхнути царя з трону, а корону дати Медведю. Своїми спільниками Лис зробив Вовка, Кота Мурлику і Медведя. За скарб Гороха зрадники планували наwerbувати військо, але Микита про все дізнався і почав помаленьку переносити скарб в інше місце, бо не хотів, щоб Бурмило став царем звірів. Коли ж настав час розрахуватися з військом, щоб рушити на Лева, батько Микити пішов по скарб, але не знайшовши – повісився. А Вовк і Бурмило, побачивши, що нічого не вийшло, пішли служити Леву.

Почувши розповідь Микити, усі присутні остовпіли, а Лев запитав, де ж скарб. Микита відповів:

"Де Черемош води скорі

По камінні вниз жене,

У Говерлі просто серця,

Коло третього реберця

Є леговище скальне.

Там лежить той скарб неткнутий...

Царю, твій він мусить бути,

Я тобі його зберіг!

Жалко тільки, що нікому

Не сказав я стежки 'д ньому...

Щоб по моїй смерті міг..."

Лев відразу наказав відпустити Микиту і помилював його. А Вовка, Медведя і Мурлика цар наказав зв'язати і кинути в тюрму. Лев попросив Микиту завтра ж вирушати з ним по скарб. Але Лис відповів, що присягав перед смертю, що коли не згине, піти спокутувати гріхи до Рима, а тоді – до Єрусалима. Та коли повернеться, то відразу поведе Лева по скарб. Лев погодився і наказав усім навіть пальцем не чіпати Лиса Микиту.

VII

У замку, в підземному льосі, сиділо троє в'язнів: Кіт, Медвідь і Вовк. На обід їм подали такої саламахи, що Вовк з жалю аж зарюмсав, а тоді став розповідати своїм спільникам про своє горе. Усі звали його Неситим, бо природа наділила його добрим апетитом. А Вовк жалів себе, вважав, що має хвору душу і милосердне серце. Якось він йшов на лови і побачив стадо гусей. Відразу сказав їм, що з'їсть їх, але гуси попросили дати їм хвилиночку, щоб помолитися. Вовк дозволив, а вони зняли вгору крила і полетіли. Пішов Вовк далі і побачив Свиню з поросятами у баюрі. Вовк гукнув Свині вилазити, бо буде їсти її дітей. Але Свиня сказала, що дітей треба спершу похрестити, бо гріх їсти нехрещених. Усі пішли до водяного млина. Свиня мила діток, а Вовк чекав нижче, у ямі. Та раптом Свиня витягла зубами заставку – і вся вода хлинула на Вовка. Вода понесла його далеко, ледве він не втопився. Тоді Вовк постановив собі, що вже не дасть обдурити себе. Він пішов далі, побачив Барана і сказав йому, що з'їсть його. Баран не злякався, а сказав, що він давно шукає смерть, бо він – Баран-самоубійця. Вовк став розпитувати, і Баран розповів, що він – овечий патріот, який задумав колись стати овечим Мойсеєм, вивести овець з ярма. Барани не розуміли його поглядів, тому він вдався до ворожки, яка сказала: хочеш саранів спасти – мусиш покласти себе в жертву за рід. Вовк зрадив, а Баран сказав, що з розгону сам вскочить Вовкові у пащу. Баран розігнався та як грюкне Вовка рогами. Неситий покотився, а Баран втік. Вовк міркував, що у всьому винна його чутливість, терпеливість, бо не треба було слухати тих звірів, а відразу їсти. Пішов він далі і зустрів чоловіка-кравця. Кравець сказав Вовкові, що той замалий, щоб з'їсти людину, і взявся його зміряти. Чоловік приклав мірило, а тоді як хапнув за хвоста, як почав бити! Вовк шарпнувся і відірвав половину хвоста. Три дні після цього Вовк хворував. А тепер, коли сидів у тюрмі, плакав і думав повіситись. Від його розповіді Бурмило й Мурлика вже давно заснули, тож Вовк з горя з'їв усі три саламахи.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

VIII

Зранку в подорожньому убранні Лис прощався з царем, який питав, чи не треба чого для мандрівки. Микита попросив зідрати Медведевої шкури йому на торбину та відібрати у Вовка пару чобіт для нього. Отримавши все, що просив, Лис пішов у

супроводі Зайця і Цапа, що мали довести його аж до могили. Лестячись до Цапа й Зайця, Лис підвів їх аж до своєї ями. Микита лишив Цапа пастися, а Зайця взяв з собою у хату. Лисиця з Лисенятами гірко плакали за Микитою, аж раптом він зайшов до хати. Микита розповів жінці, що тепер він у ласці царя, а його кривдники сидять в тюрмі. Лис перегриз Зайцеві горло і розповів жінці і дітям усе детально. Жінка засмутилася, що Микита йде на прощу, та він пояснив, що це брехня: він сидітиме тут з родиною. Цап зі двору покликав Зайця, але вибіг Лис і попросив Цапа занести цареві листи, які він написав. Микита пішов у хату, поклав у торбу з ведмежої шкіри голову Зайця, гарно зав'язав і виніс Цапові. Микита наказав Цапові обережно нести листи і не розв'язувати, а цареві сказати, що й він, Цап, до цих листів причетний. Цап зрадів, що отримає похвалу від царя, і побіг з торбою.

Цап приніс Левові торбу, сказав, що й сам долучився до листів, та коли цар побачив заячу голову, то страшно розлютився. Він наказав швидко випустити Вовка, Кота й Бурмила, а з Цапа і його родини зідрати смух. Тако-то подяка випала Цапові, що лестився до сильних і віддав за це цап'ячу душу:

"Як хто злий з марниці згине,
Чи ж не кажуть: за цапине
Покоління пропада?
А хто дметься, і балює,
І леститься, й спекулює
На нечесні бариші,
Всім любенько рад балакать,-
Чи ж по нім не будуть плакати,
Як по Цаповій душі?"

XIX

Вдома Лис сидів собі і кутив люльку. Швидко до нього прийшов Бабай і приніс погані новини: Лев йде з військом, щоб вбити Микиту, і буде тут через три дні. Лис відповів, що ще сьогодні піде в царський двір і вибрешеться. Він покликав Бабая в хату, щоб поїсти зайчатини, а потім почав збиратися в дорогу. Лисиця почала плакати і просити, щоб не йшов на смерть. Микита відповів, що краще вийти на зустріч небезпеці, бо все наше життя – війна, і кожен бореться як може, а в Лисів є одна підмога – розумна голова. Микиті аж язик свербів йти брехати.

Дорогою Микита йшов веселий, а Бабай понуро говорив, що Лисові не уникнути кари. Та Микита лиш сміявся, а тоді розповів одну байку. Якось він з Вовком йшов степом. Обидва були голодні, аж раптом побачили гладке Лоша зі Шкапою. Вовк відправив до Шкапи Микиту, щоб спитав, чи не хоче вона продати Лошатко. Микита поговорив зі Шкапою, вона погодилася продати, але сказала, що ціна написана на її задньому копиті. Та Микита розумів, про що тут йдеться, сказав Шкапі, що не вміє читати, і вернувся до Вовка. Лис розповів усе Вовку, а той почав сваритися і говорити, що сам піде прочитає, бо він вчений і п'ять літ вчився у гімназії та академії. Тільки Вовк нахилився, щоб читати, як Шкапа поцілила йому в лоб, а сама з Лошатком втекла.

Довго Вовк лежав хворий, а Микита ходив довкола та жартував з нього.

"Ой, - сказав Бабай, - Микито,
Не смішний твій жарт, бо скрито
В нім гіркої правди шмат.
А найгірш те, що Неситий
Нині ворог твій забитий,
З світу рад тебе зігнать".
"Е, - рік Лис, - наплюй на нього!
Все у Вовка злоби много,
Але злоба ум сліпить.
Світ би весь пожер він скоро,
Ба, коли не влізе в горло!
А розумний з злоби кпить!"

Х

Йшов Микита з Бабаєм, розмовляв, але раптом наказав сховатися у ямку. Бабай налякався, чи то не стрілець десь поряд, але виявилось, що шляхом зі Львова йде Півень з усіма своїми родичами. Вони співали пісню про комара. Коли Старий Півень порівнявся із містком, під яким у ямці сидів Микита, Лис вискочив, схопив Півня і відгриз йому головку.

З трупом Лис вскочив у яму. Бабай сварив Микиту, бо той Півень мав протекцію в Бурмила, і його любила цариця. Микита не переймався словами Бабая, а скубав Півня та розповідав, яка пригода трапилася якось з ним і цим Півнем. Раз Микита йшов голодний і побачив цього Півня на дереві. Лис підійшов і прикинувся, що він монах-пустельник, який не їсть м'яса. Микита почав просити Півня покаятися у всіх гріхах, особливо в тому, що в Півня було багато жінок. Півень задумався і почав спускатися. На землі Микита зловив Півня і вже хотів з'їсти, коли Півень сказав, що готовий померти, але має один жаль. Піп дуже полюбив його голос і хотів зробити його дяком при архієрейським хорі. Півень погодився з умовою, що Микита буде там за паламаря. Почувши такі слова, Микита замріявся, а в ту хвилину Півень вискочив на дерево та став насміхатися з Микити. Лис усе прощав: бійки, рани, але до смерті мстив за "скандал".

З'ївши Півня, Микита і Бабай знову рушили в дорогу. Микита згадав про протекцію Півня і сказав, що теж має при дворі знайому Мавпу Фрузю, яку колись прилаштував у дворі царя лікаркою, і яка тепер захистить його при потребі. Лис знав, що вона ненавидить Вовка. А все сталося давно, коли Вовк і Микита забрели до її дому зі свого далекого Підгір'я. Першим у хату Мавпи зайшов Микита. Мавпа була вдовою, а діти її та й вона сама були страшні. Але Микита почав вихвалити її і говорити, що багато чув про її розум. Мавпа втішилася та добре нагодувала Лиса м'ясом, ковбасами. Коли ж Лис вийшов з хати, туди зайшов Вовк. Микита підслухав, як Вовк говорив:

"Дай обідать, Малпо глупа!
А се що? Чортяток купа?"

Ну, та й погань, боже крий!
Та-бо й ти - хай дундер свисне!
Глянеш - молоко аж кисне..."

Почувши таке, Мавпа взяла цеглу з муру і кинула у Вовка. Мавпенята теж стали бити його, ледве він утік. Відтоді Фрузя шанувала Микиту, а Вовка ненавиділа.

Під обід Микита і Бабай прийшли на майдан. Лис став на суднім місці.

XII

Він гордо тримався, хоч цар відразу сказав не надіятися пощади, бо Цап, його спільник, вже роздертий. Лис поблід, почав тремтіти, плакати, а далі говорив, що у торбі він через Зайця передав подарунки для Лева і його дружини: чудовний діамант, рубіновий перстень, смарагдове свічадо. Лис і гадати не міг, що Зайця вб'є Цап Базилько, щоб вкрасти подарунки. Цар насупився, а цариця захлипала. Лис говорив, що готовий прийняти смерть, але хай проти нього хоч хтось посвідчить. Тут вийшов Вовк і сказав, що хоче битися з Микитою за правду, за всіх скривджених ним, щоб довести всім, що Лис - брехун і ошуканець. Вовк почав розповідати, як одного разу Лис надував його Вовчицю. Микита їв рибу, а Вовчиця запитала, де він взяв. Вовк порадив піти на ополонку, а саме зима була, і опустити туди хвоста, щоб риба ловилася. Коли Вовчиці примерз хвіст, надійшли саме люди та й почали лупцювати її. Вовчиця ледве втекла, залишивши в ополонці пів хвоста.

На це Микита відповів, що коли б Вовчиця була порядна й чесна, то не сиділа б так довго, щоб увесь став виловити, а задовольнялась би кількома рибками.

Вовк розповів про пригоду на криниці. Якось Микита підійшов до криниці, хотів дуже пити, сів у одне відро і з'їхав вниз. Тільки потім здогадався, що назад вибратися не може. Почав кликати на допомогу, і підійшла Вовчиця. Микита набрехав, що на дні повно риби і раків та порадив Вовчиці сідати в друге відро і спускатися. Вовчиця так і зробила. Її відро пішло вниз, а Микитине вверх. Так він вибрався і почав насміхатися з неї, а тоді втік. Люди почули крик Вовчиці, позбігалися, витягли її і добре побили.

Микита сказав, що дуже тоді дякував Вовчиці, яка прийняла на свій хребет усе, що мало впасти на нього, бо ж вона:

"Суковатого оброку
Знести може більш, ніж я!"
Так-то Лис з Вовчиці кпився.
Вовк говорив:

"Будем биться! Най умру,
А тобі, брехуне, вбійце,
Зраднику і кровопійце,
Хавку клятую запру!"

Лев зупинив суперечку між ворогами і сказав, що завтра зранку відбудеться бій, який:

"Вкаже, хто лихий, хто вдатний.
Ось вам проба ваших прав!"

XII

Зранку Микита ще спав, а Мавпа Фрузя уже прибігла його рятувати. Вона всю ніч переживала за Микиту, бо любила його. Микита погодився на її допомогу, і Мавпа покликали ще трьох своїх родичок. Усі Мавпи кинулися голити, мити і терти Микиту милом. Його гладко обстригли, а тоді намастили олією. Фрузя сказала, що під час бійки Вовк не зможе втримати Микиту, але коли притисне, то Лис повинен прикинутися, ніби гине зі страху. Коли ж Вовк буде близько, то треба обваляти хвіст у піску і вдарити ним Вовка межи очі. І поки Вовк протирає очі, треба сісти йому на шию.

Микита прийшов на бій. Цар, побачивши, як він вбрався, почав реготати, та Лис був поважним і строгим. Лев махнув головою, і почався бій. Микита робив усе, як радила Фрузя. Коли Вовк притиснув Микиту до землі, Лис почав просити пощади, обіцяв робити все, що Вовк накаже, але той уже не вівся на брехні. Микита тим часом всунув свою ногу Вовкові під живіт і добре вдарив. З Вовчої пащі Микита вирвав свою лапу, задньою ще раз вдарив і опинився зверху.

Й хап його за горло Лис.

"Га, тепер проси пощади!

Тут заплату за всі зради

Ти дістанеш!" – Лис кричав.

Вовк, запінений, заїлий,

Лиш метавсь, мов ошалілий,

І, слабіючи, гарчав.

...Лев крикнув: "Досить! Досить!

Побідив сим разом Лис!"

Лис на тее царське слово

Вовка відпустив здорово.

Микита сказав, що не вбиватиме Вовка, здійнявся галас, а Фрузя вручила Микиті лавровий вінець. Усі славили Микиту, а цар виголосив, що Микита славно оборонив свою честь, тому йому все прощається, і віднині він стає канцлером держави. Микита погодився, тільки попросив пустити його на день до жінки і дітей. Цар дозволив і просив за три дні приводити в палац дружину з дітьми.

Тут кінчиться наша казка.

Всім, хто слухати був ласка,

Дай же боже много літ!

Най і наш весь сум пропаде!

А тим, хто нам коїть зради,

Най зійдеться клином світ!

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу